

Deklaracija 2021

Hrvatski izvoznici – Kako dalje?

2020. je godina koju je trebalo preživjeti. I uspjeli smo, unatoč značajnom padu BDP-a i svih ostalih pokazatelja ekonomske aktivnosti. Jasno da su mjere Vlade značajno pomogle u sprječavanju još većeg urušavanja ekonomije i životnog standarda građana. Pomogli su značajno i poduzetnici, a među njima **posebno izvoznici**, jer je snaga svjetskog tržišta - čak i u uvjetima značajnog globalnog šoka i duboke recesije - uvijek veća nego lokalnog malog tržišta.

Danas dodjeljujemo nagrade onim izvoznicima koji su se posebno izdvojili kao najbolji, a pored nespomenutih imena još je **velik broj poduzeća neto-izvoznika koji su unatoč svim izazovima prošlu godinu završili s neto dobiti, koji su povećali prihode, zaposlenost i izvoz**. To daje vjeru u optimizam i prilike za poboljšanje performansi hrvatskog gospodarstva. Pokazuje i **u kojem smjeru trebaju ići mjere Vlade kako bi najbolji bili još boji**, kako bi svojim rastom generirali prilike za rast i ostalih poduzeća u Hrvatskoj i tom sinergijom doprinijeli većoj potencijalnoj dugoročnoj stopi rasta hrvatskog BDP-a.

Kvantitativno poboljšanje ekonomskih pokazatelja u 2021. koje Hrvatska trenutno bilježi je pozitivan, ali kratkoročni trend. Nakon velikog pada u prošloj godini, jasno da u ovoj bilježimo značajan rast, ali **struktura ekonomije nije se bitno promijenila** u smislu dugoročnih mogućnosti gospodarskog rasta i razvoja. Kao i obično, pratimo trendove globalnih kretanja ekonomske plime i oseke, ali i dalje ostajemo na dnu pokazatelja konkurentnosti i životnog standarda u Europskoj uniji. A Hrvatska nije zemlja bez prilika i mogućnosti.

Nove prilike su upravo u **potencijalima ekonomije vodika i šireg spektra zelene ekonomije**, kao i u **digitalnoj transformaciji** - u stvarnom smislu njezina značenja i cilja **povećanja produktivnosti, inovativnosti i tehnološkog napretka**. U tu svrhu dostupna su i značajna sredstva fondova Europske unije, ali je rizik koliko ćemo ih doista iskoristiti i koliko će ona imati dugoročne multiplikativne učinke na rast hrvatske ekonomije.

- Nažalost, u velikoj mjeri dugoročne koristi neće ostati u Hrvatskoj, a kratkoročne će koristiti poduzeća i ekonomije drugih članica EU. Jasno da strani vlasnici kapitala koriste prilike da u maloj ekonomiji s niskim BDP-om per capita koriste relativno više dostupna sredstva iz EU fondova. I to je prihvatljivo, ako se radi o poduzeću koje će dugoročno opstati i rasti u Hrvatskoj.

16 konvencija hrvatskih izvoznika zahtjev za većim udjelom u globalnom tržištu HRVATSKI IZVOZNICI, KAKO DALJE?

3. rujna 2021.
The Western Zaprešić, Križevačka 1, Zagreb

- Jasno je isto tako da će u infrastrukturnim projektima uvelike sudjelovati poduzeća iz inozemstva bilo kao organizatori i nositelji projekta, bilo kao prodavatelji opreme i drugih inputa – što znači i značajan učinak na rast uvoza Republike Hrvatske. I opet, to nije problem ako se **istovremeno otvaraju prilike za rast hrvatskog izvoza**, i ako u konačnici neto izvoz bude pozitivan. Nažalost, to neće biti slučaj kod brojnih projekata sufinanciranih sredstvima EU fondova, ali će se ostvariti barem pozitivni učinci na zaposlenost i plaće u Hrvatskoj.

EU fondovi su prilika da stvari krenu na bolje – prilika koju svakako u što većoj mjeri trebaju imati i moći iskoristiti izvozno orijentirana poduzeća. Međutim, da bi se to ostvarilo nužno je osigurati veću fleksibilnost i transparentnost u njihovoj dostupnosti i korištenju. Osim što treba stvoriti uvjete da se dostupna sredstva maksimalno iskoriste, još je važnija **svrha njihova korištenja**. Aktivnosti kao što su turizam i s njim povezana trgovina i druge uslužne djelatnosti svakako značajno pridonose hrvatskom BDP-u pa u tom smislu svakako treba čestitati Vladi na svim poduzetim potezima koji su ovogodišnjju (i prošlu) turističku sezonu učinili još uspješnijom unatoč korona-pandemiji. Ali **turizam ne može biti jedini generator na kojem će se temeljiti budućnost hrvatske ekonomije**. Potrebno je aktivirati i sve druge potencijale, a da bi učinak bio što veći **važni su projekti u prerađivačkoj industriji, energetici i poljoprivredi koji su vezani uz inovativnost**; koji će povećati stupanj složenosti izvoza i osigurati veći i brži rast dodane vrijednosti; koji će smanjiti jaz tehnoloških mogućnosti u odnosu na razvijenije članice EU; u kojima dijelimo iste političke ciljeve Europske unije – zelena ekonomija i povećanje energetske neovisnosti; kao i **smanjiti neopravdan uvoz** poljoprivrednih, prehrambenih i svih drugih proizvoda za koje Hrvatska ima potencijale povećati vlastitu neovisnost temeljenu na domaćoj proizvodnji.

Da bi se to ostvarilo potrebno je još **dublje ekonomsko povezivanje** s našim najvećim vanjskotrgovinskim partnerima ali i drugim članicama EU, kao i sjevernoameričkim ali i drugim snažnim ekonomijama. U tome Vlada, Ured Predsjednika i druge državne institucije, kao i neformalne aktivnosti svakako mogu imati značajnu ulogu. Pritom naglasak promicanja i ekonomskog povezivanja treba biti na realnoj proizvodnoj sferi hrvatske ekonomije, jer bez obzira na povijesni obrazac globalnog rasta temeljenog na uslužnom sektoru, podaci jasno danas pokazuju kako **veći rast BDP-a per capita bilježe ekonomije temeljene na proizvodnom, a ne uslužnom sektoru.**

16 konvencija hrvatskih izvoznika zahtijevaju podršku države HRVATSKI IZVOZNICI, KAKO DALJE?

3. rujna 2021.
The Western Zaprešić, Križevački i Zagrebački

Vlada kao što je pomogla turizmu, treba pomoći i robnom izvozu posebno onom baziranom na visokim tehnologijama. Prije svega u sustavnoj analizi procesa promjena globalnih okolnosti i prilika na ključnim izvoznim tržištima, a konkretno u stvaranju uvjeta i suradnje koja će omogućiti da hrvatski proizvođači budu više uključeni i u druge strane lance stvaranja vrijednosti (posebno najvećih aktualnih ino partnera), u njihove programe digitalne transformacije, programe razvoja, njihove platforme za dobavne i prodajne lance te njihove investicije u Hrvatsku ali i obrnuto. Naposljetku to je jedan i od ciljeva stvaranja i funkcioniranja Europske unije – održiv i uravnotežen rast na razini svih članica.

Stvarno stanje u hrvatskom robnom izvozu je lošije nego što pokazuju agregirani podaci. To je poznati problem podataka statistike, koji se samo dijelom rješava za slučajeve koji su poznati i jasno vidljivi. Prečesto bilježimo uzastopni mjesečni pad domaće industrijske proizvodnje i istodobno značajan rast robnog izvoza i još veći rast robnog uvoza.

„Uvozimo da bi izvezli“ – na to se nažalost svodi sve više aktivnosti hrvatske robne razmjene s inozemstvom. Ali nije suština u raspravi da se radi o neutralnim efektima na hrvatski BDP, nego je pitanje što se događa sa **kvalitativnom strukturom izvoza** i kolika je **stvarna pokrivenost robnog uvoza robnim izvozom po pitanju proizvoda koji su proizvedeni u Hrvatskoj**, koji su doprinijeli rastu dodane vrijednosti u Hrvatskoj, u koje je ugrađena inovativnost, koji su pridonijeli zaposlenosti, plaćama i poreznim prihodima u Hrvatskoj. Pitanje je i **koliko se financijskih kapaciteta banaka, HBOR-a, HAMAG-a i mirovinskih fondova - koristi za podupiranje izvoza koji nije pravi hrvatski izvoz**, a situacija je već desetljećima loša zbog danas već gotovo ukorijenjene uvozne zavisnosti kod inputa ključnih inovativnih grana hrvatske ekonomije - farmaceutske, kemijske, elektroničke industrije, auto-industrije i brojnih drugih.

Izvozimo proizvode niskog stupnja složenosti, a uvozimo proizvode visokog stupnja složenosti. Međutim, to je upravo prostor u kojem se nacionalna ekonomija ne smije prepustiti samo silnicama tržišta i globalizacije, nego je ključna uloga države u organizaciji i usmjeravanju gospodarskog rasta i razvoja – povećati stupanj složenosti i kvalitetu izvoza – a za to je potrebno **razvijati i osnažiti vanjskotrgovinsku politiku zemlje. Ekonomija i država trebaju funkcionirati po principima sustavnih inovacija**, a kod nas ta sustavnost sustavno izostaje.

Zelena ekonomija, a u okviru nje ekonomija vodika, prilika su koju Hrvatska može i mora iskoristiti kako s aspekta korištenja EU fondova i svih drugih izvora financiranja novih projekata, tako i s aspekta sveukupne **sustavne transformacije gospodarstva i izvoza**.

16 konvencija hrvatskih izvoznika zahtijevaju poduzetništvo i inovacije HRVATSKI IZVOZNICI, KAKO DALJE?

3. rujna 2021.
The Western Zaprešić, Križevački i Zagrebi

Otisak CO₂ u budućnosti će značajno utjecati na troškove financiranja i poslovanje poduzeća. Države, pa tako i Hrvatska porezima će više opteretiti gospodarstvenike kod kojih je taj otisak značajan. Sve skupa to znači veće troškove i nižu konkurentnost hrvatskog proizvoda na stranom i domaćem tržištu – **direktne ekonomske učinke na konkurentnost hrvatskog robnog izvoza**. A postoje i indirektni učinci vezani uz jačanje globalne svijesti kupaca o važnosti društveno odgovornog ponašanja, rizicima klimatskih promjena i rizicima utjecaja na okoliš.

Sve su to izazovi koji zahtijevaju **sustavno djelovanje nositelja ekonomskih politika. Izvoz je dugoročno „lomljiv“ i osjetljiv na nove rizike koji su danas podcijenjeni**. Potreban je stoga multidisciplinarni pristup novim ulaganjima i inovacijama, uz veće izdatke za istraživanje i razvoj, uz povezivanje s državama i regijama koje će više investirati u visoku tehnologiju i zelenu ekonomiju, ali sve to uz zadržavanje maksimalne političke neovisnosti.

S aspekta budućih ulaganja, ne možemo se oslanjati samo na dostupnost sredstava EU fondova, nego i na investicije poduzeća i banaka, a **posebno mirovinskih fondova**, koje trebaju biti više usmjerene na **industrijske grane i projekte koji će povećati stupanj složenosti i inovativnost hrvatskog izvoza** – s maksimalno mogućim dugoročnim pozitivnim efektima na rast i razvoj. **Krajnje je vrijeme definirati i implementirati sustavnu i inovativnu vanjskotrgovinsku politiku zemlje**. Na Vladi i resornim ministarstvima je zadaća to ostvariti.

Jasno da ove mjere ne mogu biti izolirane od ostalih potreba hrvatskog društva kao što su natalitetna politika, reforma pravosuđa, obrazovna reforma i druge reforme. Uz formiranje novih institucija koje će, promatrajući sve promjene oko nas i kod nas, sagledavajući naše potencijalne prednosti i nedostatke, a uvažavajući naše mogućnosti – predlagati kako političarima tako i javnosti nove pravce i mjere koje je potrebno poduzimati za razvoj Hrvatske u državu blagostanja – uvažavajući da za svako malo tržište, izvoz je jedina šansa.

HRVATSKI IZVOZNICI